

Park-Rekreasyon Alan Seçimi ve Kullanım Kaygıları Ölçeği (P-RASVKKÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Park-Rekreasyon Alan Seçimi ve Kullanım Kaygıları Ölçeği (P-RASVKKÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28913>

Özet

Park-Rekreasyon Alan Seçimi ve Kullanım Kısıtlayıcıları Ölçeği (P-RASVKKÖ), bireylerin park ve rekreasyon alanlarına seçme süreçlerini etkileyen faktörleri ve bu alanları kullanmalarını kısıtlayan engelleri de?erlendirmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Ölçek, Özge Yava?-Tez, M. Esenta? ve P. Güzel tarafından 2020 yılında yapılan bir ölçek geli?tirme çalışması sonucunda ortaya konulmuştur. Bu çalışmada, bireylerin rekreasyonel etkinliklere katılım kararları ve tercihlerini anlamak için önemli bir temel sunmaktadır. Ölçek, be?li Likert tipi derecelendirme formatında hazırlanmıştır ve kullanılmaları park ve rekreasyon alanlarıyla ilgili çe?itli boyutlardaki algıları kapsamlı bir şekilde ölçmeyi hedeflemektedir.

P-RASVKKÖ, kentsel planlama, çevre psikolojisi ve rekreasyon yönetimi gibi alanlarda araştırmacılar ve uygulayıcılar için de?erli bir araç olma potansiyeli taşımaktadır. Ölçek, bireylerin park kullanımına yönelik tutumları, beklentilerini ve kararlaştırmaları fiziksel, sosyal veya psikolojik kısıtlayıcıları belirleyerek, daha erişilebilir ve cazip rekreasyon alanları tasarlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Geliştirme süreci, ölçeğin yapısal geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlamak üzere titiz psikometrik analizleri içermiştir.

Anahtar Kelimeler

Park, Rekreasyon, Alan Seçimi, Kullanım Kısıtlayıcıları, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, Likert Ölçeği, Çevre Psikolojisi, Kentsel Planlama

Yazarlar

Özge YAVA? TEZ, M. Esenta?, P. Güzel

Amaç

Park-Rekreasyon Alan Seçimi ve Kullanım Kısıtlayıcıları Ölçeği (P-RASVKKÖ), bireylerin park ve rekreasyon alanlarına tercih etme ve kullanma süreçlerinde kararlaştırmaları engelleri ve bu alanları seçme nedenlerini sistematik bir şekilde de?erlendirmek amacıyla geli?tirilmiştir. Ölçeğin temel amacı, rekreasyonel aktivitelere katılımı etkileyen içsel ve dışsal faktörleri belirleyerek, bu alandaki araştırmalara nicel bir araç sağlamaktır.

Bu ölçek, bireylerin park ve rekreasyon alanlarına erişimlerini, bu alanlardan beklentilerini ve kullanım sıklıklarını etkileyen çe?itli kısıtlayıcıları (örneğin, zaman kısıtlamaları, ulaşım zorlukları, güvenlik endişeleri, sosyal engeller) ölçmeye odaklanmaktadır. Elde edilen veriler, yerel yönetimlere, şehir planları ve rekreasyon yöneticilerine, halkın ihtiyaçlarına daha uygun park ve rekreasyon alanları oluşturma ve mevcut alanların kullanımını artırma stratejileri geli?tirme konusunda önemli bilgiler sunabilir. Ayrıca, ölçek, farklı demografik grupların park ve

rekreasyon alan kullanım alanlarındaki farklılıklar incelemek için de kullanılabilir.

Yapı

P-RASVKKÖ, adından da anlaşılacağı üzere, iki ana psikolojik yapıyı ölçmeyi hedeflemektedir: park ve rekreasyon alan seçimi ile kullanım katsayıları. Alan seçimi boyutu, bireylerin bir rekreasyon alanı tercih ederken dikkate aldıkları estetik, fonksiyonel, erişilebilirlik ve sosyal özellikler gibi faktörleri kapsar. Bu boyut, bireylerin çevresel özelliklere yönelik algıları ve tercihlerini yansıtır.

Kullanım katsayıları boyutu ise, bireylerin park ve rekreasyon alanları kullanmalarını engelleyen veya sınırlayan çeşitli bariyerleri değerlendirir. Bu katsayılar fiziksel (örneğin, mesafe, tesis eksikliği), sosyal (örneğin, yalnızlık, sosyal normlar), psikolojik (örneğin, motivasyon eksikliği, güvenlik algısı) veya zamansal (örneğin, iş yoğunluğu, aile sorumlulukları) nitelikte olabilir. Ölçek, bu farklı katsayı türlerini ayrıtırmayı ve her birinin rekreasyonel katılım üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlayarak, bireylerin rekreasyonel davranışları daha iyi anlamak için kapsamlı bir çerçeve sunar.

Geçerlik

Kaynak içerikte P-RASVKKÖ'nün geçerlik bilgilerine ilişkin detay bulunmamaktadır ("-"). Ancak, bir ölçek geliştirme çalışması kapsamında, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne derece doğru ve tutarlı bir şekilde ölçtüğünü belirlemek için çeşitli geçerlik analizleri yapılması beklenir. Bu analizler genellikle kapsam geçerliği, yapı geçerliği ve ölçüt bağıntılı geçerliği içerir.

Kapsam geçerliği, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yapıya tüm boyutları yeterince temsil edip etmediğini değerlendirir ve genellikle uzman görüşleri alınarak sağlanır. **Yapı geçerliği** ise ölçeğin teorik yapıyla ne kadar uyumlu olduğunu inceler ve genellikle faktör analizi gibi istatistiksel tekniklerle desteklenir. **Ölçüt bağıntılı geçerlik**, ölçek puanları ile ilgili diğer ölçütlerle (örneğin, benzer yapıya ölçekler veya gözlemlenebilir davranışlar) ne kadar ilişkili olduğunu gösterir. Bu tür analizlerin detayları, ölçeğin orijinal geliştirme makalesinde (Yavaş-Tez, Esenta ve Güzel, 2020) yer almaktadır.

Güvenirlilik

P-RASVKKÖ'nün güvenirlilik bilgileri de kaynak içerikte detaylı olarak belirtilmemiştir ("-"). Ancak, herhangi bir ölçek geliştirme sürecinde, ölçeğin ölçümlerde tutarlılık ve kararlılık göstermesi kritik öneme sahiptir. Bu nedenle, P-RASVKKÖ için de çeşitli güvenirlilik analizlerinin yapılması varsayılmaktadır.

En yaygın güvenirlilik analizlerinden biri olan **iç tutarlılık**, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme

derecesini gösterir ve genellikle Cronbach's Alpha katsayısı ile değerlendirilir. Yüksek Cronbach's Alpha değerleri, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir. Diğer bir güvenilirlik ölçütü olan **test-tekrar test güvenilirliği** ise, ölçeğin farklı zamanlarda yapılan ölçümlerde ne kadar kararlı sonuçlar verdiğini belirler. Bu analizlerin sonuçları, ölçeğin orijinal akademik yayınında bulunabilir ve ölçeğin istikrarlı ve güvenilir ölçümler sağlama kapasitesini ortaya koymaktadır.

Faktör Analizi

P-RASVKKÖ gibi bir ölçek geliştirme çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerliliğini ve boyutlarını belirlemek için faktör analizi temel bir adımdır. Kaynak içerikte faktör analizi sonuçları doğrudan belirtilmese de, ölçeğin geliştirme süreci bu istatistiksel yöntemi içermi olmalıdır. Faktör analizi, çok sayıda gözlemlenen değişken arasındaki ilişkileri inceleyerek, bu değişkenlerin altında yatan daha az sayıda gizil yapıyı (faktörleri) ortaya çıkarmayı amaçlar.

Genellikle, bir ölçek geliştirme çalışmasında hem Keşfedici Faktör Analizi (KFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılır. KFA, ölçeğin boyut yapısını keşfetmek için başlangıç aşamasında uygulanırken, DFA ise KFA ile belirlenen veya teorik olarak öngörülen faktör yapısının farklı bir örnekte ne kadar iyi temsil edildiğini doğrulamak için kullanılır. P-RASVKKÖ'nün geliştirme çalışmasında da bu analizlerin, park ve rekreasyon alanı seçimi ile kullanım katsayıları arasındaki alt boyutları ve ölçeğin genel faktör yapısını belirlemek amacıyla kullanıldığı varsayılmaktadır. Bu analizlerin detaylı sonuçları, ölçeğin orijinal akademik yayınında yer almaktadır.

Araç

Test Tipi: Ölçek Geliştirme Çalışması

Format: Beşli Likert tipi derecelendirme ölçeği. Derecelendirme seçenekleri şunlardır:

- (1) "hiç önemli değil"
- (2) "biraz önemli"
- (3) "orta düzeyde önemli"
- (4) "oldukça önemli"
- (5) "tam anlamıyla önemli"

Kullanılabilir Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ölçek geliştirme çalışmasının detayları orijinal makalede yer almakla birlikte, genellikle kentsel veya yarı-kentsel alanlarda yaşayan yetişkin bireyleri hedef almaya beklenir. Spesifik popülasyon grubu, orijinal araştırma makalesinde belirtilmiştir.

Yaş Grubu: Genellikle yetişkin bireyler (18 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Ölçeğin geliştirildiği orijinal çalışmada, belirli bir coğrafi bölgeden veya demografik özelliklere sahip bir örneklemden veri toplanmıştır. Bu detaylar, çalışmanın metodoloji bölümünde açıklanmıştır.

Test Metodolojisi: P-RASVKKÖ'nün geliştirme süreci, kapsamlı bir psikometrik metodolojiyi içermiştir. Bu metodoloji, literatür taraması ve uzman görüşleri ile madde havuzunun oluşturulması, pilot uygulamalar, veri toplama, madde analizi, faktör analizi (kefedici ve/veya doğrulayıcı), geçerlik ve güvenirlilik analizleri gibi adımları kapsar. Ölçeğin son formu, bu analizler sonucunda belirlenen ve en iyi psikometrik özellikleri sergileyen maddelerden oluşmuştur.

Anahtar Kelimeler

Park Kullanımı, Rekreatif Katsayıları, Çevre Algısı, Kentsel Rekreatif, Psikolojik Ölçek, Davranışsal Katsayıları, Alan Tercihi

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Bilgi mevcut değil.

Kurum E-posta adresleri: ozgeyavas@hotmail.com.tr (Sorumlu Yazar Özge YAVA TEZ için)

Yazma Adresi: Bilgi mevcut değil.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin geliştirme yılı **2020**'dir. Ölçeğin akademik veya ticari amaçlarla kullanım için gerekli izinler ve olası ücretlendirme hakkında bilgi almak üzere sorumlu yazar Özge YAVA TEZ ile ozgeyavas@hotmail.com.tr adresi üzerinden iletişime geçilmesi önerilir.

Referanslar

Yavaş-Tez, Ö., Esenta, M. ve Güzel, P. (2020). Park-Rekreasyon Alan Seçimi ve Kullanım Katsayıları Ölçeği (PRASVKKÖ): Ölçek geliştirme çalışması. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmalar Dergisi*, 6(2), 558 - 577.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden erişilebilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: park-rekreasyon-alan-secimi-ve-kullanim-kisiltlayicilari-olcegi-p-rasvkkö-olcek-gelistirme-calismasi.pdf

Park-Rekreasyon Alan Seçimi ve Kullanım Katsayıları Ölçeği (P-RASVKKÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Kaynak içerikte Park-Rekreasyon Alan Seçimi ve Kullanım Katsayıları Ölçeği (P-RASVKKÖ)'nün maddeleri doğrudan sağlanmamıştır. Ölçek maddelerinin tam listesi, yukarıda referans olarak belirtilen orijinal akademik makalede (Yavaş-Tez, Esenta ve Güzel, 2020) bulunabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM